

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกประกอบอาชีพของผู้ว่างงาน ตามกฎหมายประกันสังคม พ.ศ. 2533 ในกรุงเทพมหานคร เขตพื้นที่ 1” มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา 2 ประการคือ

1. ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกประกอบอาชีพของผู้ว่างงาน
2. ศึกษาทิศทางการเลือกประกอบอาชีพของผู้ว่างงาน

วิธีการศึกษาเป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยกำหนดกลุ่มประชากรคือ ผู้ว่างงานที่ขึ้นทะเบียนตามกฎหมายประกันสังคม พ.ศ. 2533 ที่สำนักงานจัดหางาน เขตพื้นที่ 1 กรุงเทพมหานคร โดยการเก็บข้อมูลใช้การฝากแบบสอบถามไว้กับพนักงานสำนักงานจัดหางานฯ จำนวน 150 ชุด

สรุปผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ว่างงาน

ผลการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 58.3 และเพศชายร้อยละ 41.7 และร้อยละ 88.5 เป็นกลุ่มระดับอายุ 30-39 ปี และอีกร้อยละ 27.1 เป็นช่วงอายุ 40 ปีขึ้นไป และ ร้อยละ 24.0 เป็นกลุ่มช่วงอายุ 25-29 ปี และอีกร้อยละ 10.4 เป็นกลุ่มช่วงอายุ ต่ำกว่า 25 ปี โดยในระดับการศึกษานั้นกว่าร้อยละ 46.9 อยู่ในระดับอุดมศึกษา รองลงมา ร้อยละ 22.9 อยู่ในระดับมัธยมศึกษา และอีกร้อยละ 15.6 อยู่ในระดับ อาชีวศึกษา และ ร้อยละ 14.6 อยู่ในระดับประถมศึกษา และกว่าร้อยละ 38.5 เป็นกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 7 ปีขึ้นไป รองลงมา ร้อยละ 25.0 มีประสบการณ์ 3-5 ปี และร้อยละ 21.9 มีประสบการณ์ ต่ำกว่า 3 ปี และอีกร้อยละ 14.6 มีประสบการณ์ 5-7 ปี

2. ทิศทางการเลือกอาชีพของผู้ว่างงาน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับทิศทางการเลือกประกอบอาชีพของผู้ว่างงานตามกฎหมายประกันสังคม พ.ศ. 2533 ในกรุงเทพมหานคร เขตพื้นที่ 1 สามารถสรุปได้โดยแบ่งทิศทางการ

เลือกประกอบอาชีพออกเป็นประเภทของอาชีพ 3 ประเภท คือ ลูกจ้างในสถานประกอบการ ประกอบอาชีพอิสระ และทำงานในต่างประเทศ

โดยผลการศึกษาพบว่าผู้ว่างงานกว่าร้อยละ 52.1 หรือกว่าครึ่งของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดมีทิศการประกอบอาชีพในด้านการทำอาชีพอิสระ รองลงมาต้องการเข้าไปสู่สถานประกอบการตามเดิมที่ร้อยละ 42.7 และมีอีกร้อยละ 5.20 ที่ต้องการเดินทางไปทำงานต่างประเทศ โดยซึ่งด้วยเหตุผลในการเลือกอาชีพที่แตกต่างกันกล่าวคือ กลุ่มที่ต้องการเลือกประกอบอาชีพอิสระนั้นเนื่องด้วยความต้องการที่จะไม่ต้องการเข้าเป็นลูกจ้างในสถานประกอบการอีกและข้อจำกัดด้านอายุที่สูงขึ้นของผู้ว่างงาน กลุ่มที่ต้องการเข้าเป็นลูกจ้างในสถานประกอบการด้วยเหตุผลด้านความมั่นคงในรายได้และป้องกันความเสี่ยงที่เกิดขึ้นหากจะเลือกประกอบอาชีพอิสระ และกลุ่มที่ต้องการเดินทางไปทำงานต่างประเทศนั้นด้วยเหตุผลในการต้องการค่าตอบแทนที่สูงกว่าการทำงานในประเทศนั่นเอง

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกประกอบอาชีพ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกประกอบอาชีพสามารถสรุปได้โดยแบ่งปัจจัยออกเป็น 2 ส่วนคือ ปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน โดยปัจจัยภายนอกประกอบด้วย ปัจจัยด้านค่าตอบแทน เกียรติยศ และความมั่นคงในงาน ส่วนปัจจัยภายในคือ ปัจจัยด้านความท้าทาย ความรับผิดชอบ และความเป็นอิสระ

ซึ่งพบว่าปัจจัยภายนอกนั้นผู้ว่างงานให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านความมั่นคงในงานสูงสุดที่ค่าเฉลี่ย 1.75 รองลงมาได้แก่ ปัจจัยด้านค่าตอบแทน ที่ค่าเฉลี่ย 1.52 และพบว่าผู้ว่างงานให้ความสำคัญด้านเกียรติยศน้อยที่สุดในการตัดสินใจเลือกอาชีพที่ค่าเฉลี่ย 1.20 แสดงให้เห็นว่าผู้ว่างงานต้องการทำงานหรือประกอบอาชีพที่ทำให้เขามั่นใจว่าจะสร้างความมั่นคงในการทำงานทั้งในปัจจุบันและในอนาคตโดยไม่ตกอยู่ในสภาพการถูกเลิกจ้างและสามารถมีรายได้เพื่อดำรงชีพ

ด้านปัจจัยภายในพบว่าผู้ว่างงานให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านความรับผิดชอบในงานสูงสุดที่ค่าเฉลี่ย 1.72 รองลงมา คือด้านความเป็นอิสระในงานค่าเฉลี่ย 1.52 และพบว่าผู้ว่างงานให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านความท้าทายในงานต่ำสุดที่ค่าเฉลี่ย 1.33 แสดงให้เห็นว่าผู้ว่างงานให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบในงานมากที่สุดในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

เมื่อพิจารณาถึงภาพรวม ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกประกอบอาชีพของผู้ว่างงานตามกฎหมายประกันสังคม พ.ศ. 2533 ในกรุงเทพมหานคร เขตพื้นที่ 1 จัดลำดับตามค่าเฉลี่ย

ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ ปรากฏผลดังนี้คือ ปัจจัยที่ผู้ว่างงานตอบว่ามีอิทธิพลต่อการเลือกประกอบอาชีพใกล้เคียงกันคือ ปัจจัยด้านความมั่นคงในงาน และความรับผิดชอบในงานที่ค่าเฉลี่ย 1.75 และ 1.72 ตามลำดับ ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกประกอบอาชีพของผู้ว่างงานน้อยที่สุด คือ ด้านเกียรติยศ ค่าเฉลี่ย 1.20

4. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านประชากรและทิศทางการเลือกอาชีพกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกประกอบอาชีพ

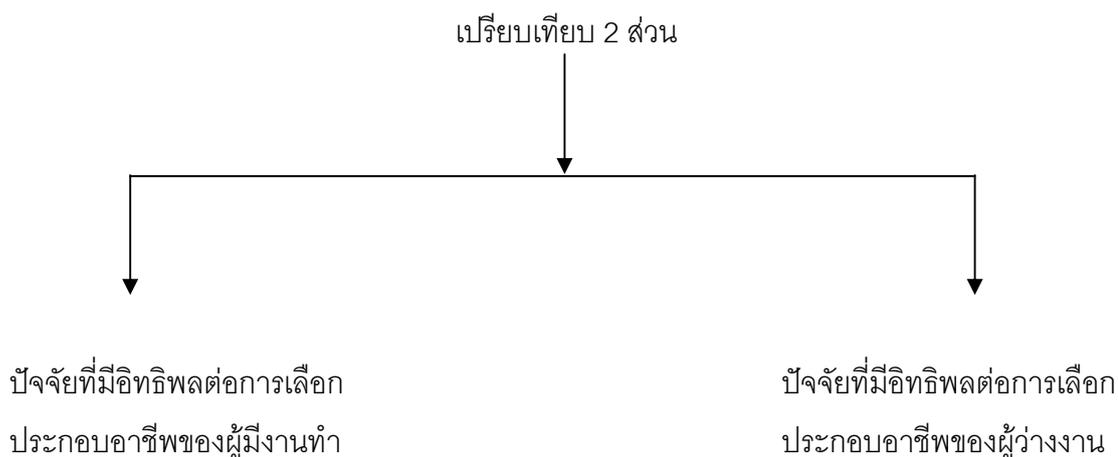
การศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยด้านประชากรกับการให้ความสำคัญกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ พบว่าเพศ และระดับการศึกษาที่ต่างกันให้ความสำคัญกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพไม่ต่างกัน ผู้ว่างงานที่มีช่วงอายุต่ำกว่า 25 ปี ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านค่าตอบแทนมากกว่าช่วงอายุ 25-29 ปี และ 30-39 ปี ส่วนด้านอื่น ๆ แต่ละช่วงอายุให้ความสำคัญไม่ต่างกันและผู้ว่างงานที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 3 ปี และ 5-7 ปี ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านความรับผิดชอบมากกว่ากลุ่มประสบการณ์การทำงาน 7 ปีขึ้นไป และกลุ่มประสบการณ์ทำงาน 3-5 ปี ให้ความสำคัญกับความมั่นคงในงานมากกว่ากลุ่มประสบการณ์การทำงาน 7 ปีขึ้นไป ส่วนด้านอื่น ๆ แต่ละกลุ่มประสบการณ์ทำงานให้ความสำคัญไม่ต่างกัน

ส่วนปัจจัยด้านทิศทางการเลือกอาชีพกับการให้ความสำคัญกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ พบว่ากลุ่มเลือกอาชีพไปทำงานต่างประเทศ ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านค่าตอบแทนมากกว่าผู้เลือกประกอบอาชีพอิสระและให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านเกียรติยศมากกว่ากลุ่มเลือกประกอบอาชีพอิสระและลูกจ้าง ส่วนกลุ่มเลือกประกอบอาชีพอิสระให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านความรับผิดชอบมากกว่ากลุ่มที่เลือกไปทำงานต่างประเทศ ส่วนด้านอื่น ๆ ทั้ง 3 กลุ่มให้ความสำคัญไม่ต่างกัน

อภิปรายผลการศึกษา

ปัจจัยที่ทำให้เกิดความพอใจและการตัดสินใจเลือกอาชีพนั้น มีนักวิชาการหลายท่านได้เสนอเป็นแนวคิด ทฤษฎี และผลการศึกษาวิจัยไว้ ซึ่งในส่วนของนักศึกษาได้ศึกษาเพียงบางปัจจัยและนำผลการศึกษามาเปรียบเทียบความแตกต่างกับงานศึกษาอื่น ๆ โดยได้แยกประเด็นการอภิปราย ดังนี้

ประเด็นการนำเสนอการอภิปรายผลการศึกษาศึกษาสำหรับการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยขอ
นำเสนอความแตกต่างที่เกิดขึ้นระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกประกอบอาชีพของผู้มีงานทำ
และนำมาเปรียบเทียบกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกประกอบอาชีพของผู้ว่างงานเพื่อการ
เห็นภาพที่แตกต่างหรือคล้ายคลึงกัน ของทั้ง 2 กลุ่มตัวอย่างดังนี้

สำหรับผลการศึกษาที่ผู้วิจัยได้ศึกษานั้นพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือก
ประกอบอาชีพของผู้ว่างงานนั้นเปรียบเทียบตามค่าเฉลี่ยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือก
ประกอบอาชีพของผู้ว่างงานโดยพิจารณาที่ค่าเฉลี่ย ได้แก่ ปัจจัยด้านความมั่นคงในงาน
ความรับผิดชอบในงาน และด้านค่าตอบแทน ซึ่งทั้งสามปัจจัยมีระดับค่าเฉลี่ยที่ใกล้เคียงกัน

โดยพบว่าด้านความมั่นคงในงานมีอิทธิพลต่อการเลือกประกอบอาชีพของผู้ว่างงาน
สูงสุด ทั้งนี้เพราะผู้ว่างงานกลุ่มที่ศึกษานั้นได้ผ่านสภาพการว่างงานจากสาเหตุต่าง ๆ กันเช่น
ลาออกจากงานโดยตั้งใจ หรือไม่ตั้งใจ หรือถูกให้ออกจากงานจากนายจ้างก็ตาม จึงทำให้
ผู้ว่างงานไม่ต้องการตกอยู่ในสภาพปัญหาเดิมและมีความคาดหวังที่จะได้อาชีพที่ไม่ต้องกลับ
ไม่อยู่ในสภาพการว่างงานอีก

แต่ผลการศึกษาในกลุ่มผู้มีงานทำนั้น โดยส่วนใหญ่พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการ
เลือกประกอบอาชีพนั้น จากผลงานการวิจัยของ วทัญญู เนตรสง่า (2541, บทคัดย่อ) ซึ่งศึกษา
เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกประกอบอาชีพของบัณฑิตครุศาสตร์อุตสาหกรรม ภาควิชา
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
โดยผลการศึกษาพบว่าตัวแปรที่ใช้ศึกษาไม่มีอิทธิพลต่อการเลือกประกอบอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง
ได้แก่ ด้านความมั่นคงในงาน ด้านการยอมรับนับถือ ด้านความรับผิดชอบในงาน และด้าน
เงินเดือนค่าตอบแทนและสวัสดิการ

และในงานวิจัยของ เรณู สังข์ทองจีน (2534, บทคัดย่อ) ซึ่งศึกษาเรื่องการเลือกประกอบอาชีพของแรงงานหญิงในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกประกอบอาชีพ คือ ฐานะทางเศรษฐกิจ สถานภาพการสมรส ผู้ชักนำและการลงทุน โดยมีความพึงพอใจในด้านความเป็นอิสระ ด้านรายได้ในระดับสูง และด้านสภาพการทำงาน ความปลอดภัย ความมั่นคง และการยอมรับจากสังคมในระดับปานกลาง

โดยจากผลการศึกษาของทั้งสองท่าน ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกประกอบอาชีพของกลุ่มผู้มีงานทำอยู่แล้วซึ่งจากผลการศึกษาของ วทัญญู เนตรสง่า นั้นจะพบว่าปัจจัยทั้งสี่ด้านดังกล่าวจะไม่มีอิทธิพลต่อกลุ่มผู้ว่างงานเลย และในงานวิจัยของ เรณู สังข์ทองจีน นั้น พบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกประกอบอาชีพของผู้มีงานทำโดยจะประกอบด้วย สภาพทางเศรษฐกิจ ฐานะทางการเงิน และการมีผู้ชักนำ ฉะนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่าผู้มีงานทำนั้นหากต้องการเลือกประกอบอาชีพใหม่นั้นปัจจัยที่มีอิทธิพลจะไม่ใช่กลุ่มของปัจจัยด้านความมั่นคงในงาน ด้านความรับผิดชอบในงานด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการหรือแม้แต่ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ แต่เขาจะมองที่ด้านเศรษฐกิจ และโอกาสในการลงทุนเพื่อประกอบอาชีพหรือทำอาชีพอิสระ

ดังนั้นเมื่อมาสรุปผลการศึกษาของทั้งสองกลุ่มจะเห็นได้ว่าการศึกษารองปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกประกอบอาชีพของผู้มีงานทำและผู้ว่างงานนั้น ด้านปัจจัยจะมีลักษณะที่แตกต่างกันโดยผู้ว่างงานจะต้องการความมั่นคงในงานเป็นสำคัญและผู้มีงานทำจะต้องการด้านเศรษฐกิจการลงทุนเป็นสำคัญ นอกจากนั้นผลการศึกษาของทั้งสองกลุ่มจะสอดคล้องกันในแง่ของทิศทางในการเลือกประกอบอาชีพ โดยผู้ว่างงานได้เลือกทิศทางการประกอบอาชีพอิสระสูงสุด และในผู้มีงานทำต้องการด้านการลงทุนแต่จะไม่ปฏิเสธเรื่องความมั่นคง ค่าตอบแทนและสวัสดิการ จึงแสดงให้เห็นว่าต้องสองกลุ่มต้องการประกอบอาชีพอิสระ และต้องการความมั่นคงในงานอาชีพเพื่อเป็นหลักประกันของชีวิต

นอกจากนั้น ผลการศึกษาคั้งนี้มีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกประกอบอาชีพ

1.1 ปัจจัยด้านค่าตอบแทน

ค่าตอบแทนเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งซึ่งมีผลต่อการเลือกอาชีพของมนุษย์ซึ่งได้รับอิทธิพลจากค่าตอบแทนในการเลือกอาชีพเช่นกัน ผลการศึกษพบว่าปัจจัยด้านค่าตอบแทนมีอิทธิพลต่อการเลือกประกอบอาชีพของผู้ว่างงานมีค่าเฉลี่ยรวมค่อนข้างสูงคือ 1.53 คือคิดว่า

คำตอบแทนที่ได้จากการเลือกอาชีพนั้นต้องเพียงพอต่อค่าใช้จ่ายภายในครอบครัว แต่เป็นสิ่งที่น่าสังเกตว่าปัจจัยด้านคำตอบแทนน่าจะเป็นปัจจัยต่าง ๆ ในการเลือกประกอบอาชีพแต่จากผลการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านนี้อยู่ในลำดับที่สี่จากปัจจัยทั้งหมด 6 ปัจจัย หรือแม้แต่พิจารณาเปรียบเทียบเพศกับปัจจัยทั้ง 6 ด้านนั้นผู้ว่างงานทั้งเพศชายและเพศหญิงมิได้ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านคำตอบแทนเป็นอันดับแรก ซึ่งขัดแย้งกับ ปารีชาติ พรหมสุวรรณ (2538, น. 8) ที่กล่าวว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกประกอบอาชีพได้แก่ด้านรายได้ พบว่าสตรีที่ต้องการอาชีพที่มีรายได้ดีถึงแม้ว่าตนเองไม่ชอบก็สามารถทำอาชีพนั้นได้และขัดแย้งกับ ญัฐวุฒิ เนาวประดิษฐ์ (2528, น. 11) ซึ่งได้ศึกษาเรื่องการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพประมงของบุตรชาวประมงพบว่า เด็กที่เลือกอาชีพประมงภายหลังจบประถมศึกษาภาคบังคับ (ป.6) เพราะมีความคิดเห็นว่าเป็นอาชีพที่มีรายได้ดี ซึ่ง Mortimer และ Lorance นักสังคมวิทยา กล่าวว่า การตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของแต่ละบุคคลจะเป็นกระบวนการที่มีเหตุผลเนื่องจากบุคคลพยายามที่จะเลือกอาชีพที่ให้ผลตอบแทนมากที่สุดโดยสาเหตุที่ผลการศึกษามีความขัดแย้งกับผู้อื่นนั้นเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษามีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ปารีชาติ พรหมสุวรรณ ศึกษาเฉพาะผู้หญิง และญัฐวุฒิ เนาวประดิษฐ์ ศึกษาเฉพาะกลุ่มบุตรของชาวประมงเท่านั้น ทำให้การกระจายของกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกัน

1.2 ปัจจัยด้านเกียรติยศ

ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านเกียรติยศปรากฏว่าความคิดเห็นของผู้ว่างงานส่วนใหญ่ต่อปัจจัยด้านเกียรติยศโดยมีค่าเฉลี่ยรวมค่อนข้างต่ำคือ 1.20 นั่นคือ กลุ่มผู้ว่างงานรู้สึกว่าการเลือกประกอบอาชีพของตนนั้นไม่มีความจำเป็นต้องเป็นอาชีพที่ได้รับการยอมรับนับถือจากผู้อื่นมากนักซึ่งขัดแย้งกับ ลีลา ลินานูเคราะห์ (2530, น. 134-137) ยังพบว่าการยกย่องชมเชยเป็นองค์ประกอบตัวหนึ่งที่มีผลต่อการเลือกประกอบอาชีพของมนุษย์ต้องได้รับการยอมรับจากสังคมเนื่องด้วยคุณลักษณะของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกันโดย ลีลา ลินานูเคราะห์ นั้นได้ศึกษากลุ่มตัวอย่างในระดับบริหารปัจจัยด้านนี้จึงมีความสำคัญ และหากพิจารณาผลการศึกษาในระดับ ข้อมูลทั่วไปแล้วปัจจัยด้านนี้มีความสำคัญในลำดับท้าย ๆ เกือบทุกตารางที่ได้นำเสนอในบทที่ 4

1.3 ปัจจัยด้านความมั่นคงในงาน

จากผลการศึกษาพบว่ากลุ่มผู้ว่างงาน พบว่า ความคิดเห็นของผู้ว่างงานต่อความมั่นคงในงานค่าเฉลี่ยรวมสูงคือ 1.75 ซึ่งเป็นระดับปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยรวมสูงที่สุดนั่นคือผู้ว่างงานเป็นกลุ่มผู้ซึ่งว่างงานจากสาเหตุจากการเลิกจ้าง หรือลาออกเอง ฉะนั้นเมื่อจะเลือกอาชีพ

ได้อาชีพหนึ่งนั้นจึงต้องการอาชีพที่มีความมั่นคงไม่ตกอยู่ในสภาพการถูกเลิกจ้างอีกจึงไม่เป็นที่น่าแปลกใจเลยว่าทำไมกลุ่มผู้ว่างงานจึงให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับวาทัญญู เนตรสง่า (2541, น. 10) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของบัณฑิตครุศาสตร์อุตสาหกรรมพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลได้แก่ประสบการณ์ อายุ ความปลอดภัยของอาชีพ การบริหารงานของผู้บังคับบัญชาและความมั่นคงในอาชีพ เนื่องด้วยระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างมีความคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ผู้ว่างงานส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับอุดมศึกษา จึงให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านนี้มากเป็นพิเศษ

1.4 ปัจจัยด้านความท้าทายในงาน

ความท้าทายในงานในที่นี้หมายถึง การได้ทำงานที่สามารถใช้ความรู้ความสามารถของตนเองได้อย่างเต็มที่เพื่อให้ผู้ว่างงานได้ใช้ความรู้ความสามารถแก่ได้อย่างเต็มที่ซึ่งจะทำให้สามารถประกอบอาชีพต่อไปได้และเป็นการสร้างแรงจูงใจในการทำงานเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้ต้องการปฏิบัติงาน ซึ่งผลจากการศึกษาพบว่าผู้ว่างงานให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านความท้าทายค่าเฉลี่ยรวมค่อนข้างต่ำ คือ 1.33 นั่นคือ ผู้ว่างงานมีความคิดเห็นว่าการท้าทายของงานที่ทำจะมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพนั้น ๆ แต่เมื่อพิจารณากับปัจจัยด้านอื่น ๆ แล้วกลับพบว่าลำดับการให้ความสำคัญนั้นอยู่ในลำดับท้าย ๆ ของปัจจัยทั้งหมด ซึ่งขัดแย้งกับ วชิรี ทรัพย์มี (2523, น. 14) ซึ่งได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกประกอบอาชีพซึ่งมีองค์ประกอบที่เกี่ยวกับตนเองและสิ่งแวดล้อมคือกล่าวว่างค์ประกอบอันเนื่องมาจากบุคคล เช่นความสามารถ ความถนัด ความรับผิดชอบและความพยายาม จะมีอิทธิพลต่อการเลือกประกอบอาชีพของบุคคลแต่เนื่องด้วยความหลากหลายของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ว่างงาน จึงอาจทำให้การให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านนี้น้อยลงไป จึงไม่ตรงตามที่วชิรี ทรัพย์มี ได้กล่าวไว้

1.5 ปัจจัยด้านความรับผิดชอบในงาน

จากผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของผู้ว่างงานต่อความรับผิดชอบ เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยรวมสูงคือ 1.72 คือ การต้องการทำงานที่ทำให้รู้สึกว่าจะสามารถทำงานในหน้าที่ความรับผิดชอบได้อย่างเต็มที่เต็มกำลังความสามารถรวมถึงความรับผิดชอบต่อครอบครัวที่ทำให้ผู้ว่างงานมีความรู้สึกว่าจะเลือกทำนั้นมั่นคงในด้านรายได้เพื่อที่จะมีเงินใช้จ่ายในครอบครัวทำให้เกิดความหวังว่าอาชีพที่จะเลือกทำสามารถสร้างเงินสร้างฐานะได้ จากผลการศึกษาปัจจัยด้านความรับผิดชอบจะมีผลสอดคล้องกับการศึกษาของเรณู สังข์ทองจิ้น (2534, น. 103) เรื่องการประกอบอาชีพของแรงงานหญิงในกรุงเทพฯพบว่าสาเหตุที่ทำให้สตรีเลือก

ประกอบอาชีพหาบเร่เนื่องจากมีภาระเรื่องค่าใช้จ่ายในครอบครัวและมีความรับผิดชอบในงานของตนเองและหากพิจารณาในด้านเพศพบว่าเพศหญิงจะให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านนี้สูงเช่นเดียวกัน ซึ่งจากผลการศึกษาของทั้งสองงานวิจัยนั้นสามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยด้านความรับผิดชอบในงานมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของผู้ที่ว่างงานและผู้ที่มีงานทำอย่างแน่นอน และในเพศหญิงจะให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านนี้สูงกว่าเพศชาย

1.6 ปัจจัยด้านความเป็นอิสระในงาน

จากผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของผู้ว่างงานต่อปัจจัยด้านความเป็นอิสระในงาน ค่าเฉลี่ยรวมปานกลาง คือ 1.52 เนื่องจาก ผู้ว่างงานต้องการประกอบอาชีพที่สามารถใช้ความคิดและสร้างแต่สิ่งใหม่ ๆ ได้และสามารถตัดสินใจในการทำงานที่รับผิดชอบได้โดยอิสระ ซึ่งจากการศึกษาของ เรณู สังข์ทองจีน (2534, น. 31) เรื่องการประกอบอาชีพของแรงงานหญิงในกรุงเทพฯ พบว่า การตัดสินใจของแรงงานหญิงในการประกอบอาชีพหาบเร่เนื่องจากมีความพึงพอใจในความเป็นอิสระของอาชีพเพราะเป็นงานอิสระไม่มีระเบียบกฎเกณฑ์โดยสาเหตุมาจากผลการศึกษาทิศทางของผู้ว่างงานในพบว่าผู้ว่างงานร้อยละ 52.1 ต้องการประกอบอาชีพอิสระ จึงเป็นการตอกย้ำอีกว่าผู้ว่างงานต้องการความเป็นอิสระในการทำงาน

2. ทิศทางการเลือกประกอบอาชีพของผู้ว่างงาน

จากผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างผู้ว่างงานทั้งหมด 96 คน พบว่าทิศทางการเลือกอาชีพของผู้ว่างงานซึ่งมี 3 ทางเลือกได้แก่

1. ลูกจ้างในสถานประกอบการ
2. ประกอบอาชีพอิสระ
3. ไปทำงานต่างประเทศ

ผู้ว่างงานส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 52.1 มีความต้องการที่จะออกมาประกอบอาชีพอิสระซึ่งหมายความว่าผู้ว่างงานซึ่งเคยทำงานในสถานประกอบการมาก่อนนั้น เมื่อมาถึงจุดที่ต้องเลือกอาชีพใหม่ก็ต้องการที่จะทำงานโดยเป็นนายตัวเองไม่มีกฎระเบียบมาควบคุม ฉะนั้นแนวทางการพัฒนาหรือการฝึกอบรมฝีมือแรงงานต้องสอดคล้องกับกลุ่มผู้ว่างงานที่ต้องการประกอบอาชีพอิสระด้วยเพื่อให้แนวทางการพัฒนาตรงกับความต้องการของผู้ว่างงาน โดยแนวทางต่าง ๆ ในการพัฒนานั้นจะเสนอในส่วนของข้อเสนอแนะต่อไป และเมื่อพิจารณากฎหมายประกันสังคมที่ระบุไว้ในเรื่องสิทธิประโยชน์ของผู้ว่างงานได้รับการประกันสังคม กรณีว่างงานนั้นระบุว่า

1. ผู้ว่างงานต้องจ่ายเงินมาแล้วไม่น้อยกว่า 6 เดือน
2. ผู้ประกันตนต้องมีความสามารถในการทำงาน
3. ผู้ประกันตนต้องพร้อมที่จะทำงานที่เหมาะสมที่สำนักงานจัดหาให้หรือไม่ปฏิเสธการฝึกงาน
4. ผู้ว่างงานต้องขึ้นทะเบียนไว้ที่สำนักงานจัดหางานของรัฐ และต้องไปรายงานตัวไม่น้อยกว่าเดือนละ 1 ครั้ง
5. ผู้ประกันตนต้องไม่ว่างงานเนื่องจากเหตุจรรยาบรรณหรือกระทำความผิดร้ายแรงที่มีผลต่อ นายจ้าง

จะเห็นได้ว่าข้อกำหนดดังกล่าว ในบางประเด็นเป็นการบ่งบอกถึงทิศทางการเลือกอาชีพให้ผู้ว่างงานไปสู่การเป็นลูกจ้างในสถานประกอบการของผู้ว่างงานเช่นในข้อสามที่ระบุการไม่ปฏิเสธงานที่สำนักงานจัดหางานจัดให้ ซึ่งการเลือกอาชีพนั้นต้องสอดคล้องกับความต้องการทางเลือกของผู้ว่างงานเองด้วย และเมื่อพิจารณาจากผลการศึกษาในครั้งนี้จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าแนวทางการพัฒนาและข้อกำหนดต่าง ๆ ที่สำนักงานประกันสังคมมีต่อผู้ว่างงานนั้นยังไม่สอดคล้องกับทิศทางการเลือกอาชีพของผู้ว่างงานและแนวนโยบายทางอาชีพที่ต้องการส่งเสริมให้คนทำงานประกอบอาชีพอิสระและการเป็นผู้ประกอบการ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกประกอบอาชีพของผู้ว่างงานตามกฎหมายประกันสังคม พ.ศ. 2533 ในเขตกรุงเทพมหานครเขต พื้นที่ 1 ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

รัฐ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้

1. ควรขยายสิทธิประโยชน์ในกองทุนประกันสังคมกรณีว่างงานในการจัดตั้งกองทุนเพื่อให้ผู้ว่างงานที่ต้องการประกอบอาชีพอิสระมีเงินมาลงทุนในการทำธุรกิจได้แนวทางการส่งเสริมนั้น สำนักงานประกันสังคมอาจประสานผ่านทางหน่วยงานอื่น ๆ ได้ ในลักษณะส่งเสริมการทำโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ หรือส่งเสริมการทำธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือส่งเสริมการลงทุนเพื่อการส่งออก
2. ควรส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระและส่งเสริมกลไกที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนให้ผู้ว่างงานสามารถที่จะเป็นผู้ประกอบการหรือประกอบอาชีพอิสระ ผ่านทางหน่วยงานที่

เกี่ยวข้อง เช่น กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน หน่วยงานในกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกรมการพัฒนาชุมชน

3. ในส่วนของกรมพัฒนาฝีมือแรงงานนั้น ต้องมีการเปิดหลักสูตรการฝึกอบรมที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ว่างงาน ซึ่งมีการระบุไว้ถึงภารกิจของหน่วยงาน (“เอกสารแนะนำกรม.” ออนไลน์, 2550) ที่ต้องมีการส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงานเพื่อการประกอบอาชีพอิสระ ในทางปฏิบัตินั้นต้องเปิดหลักสูตรที่เกี่ยวข้องให้มากกว่านี้ โดยปัจจุบันหลักสูตรจะเน้นไปในแนวทางการฝึกอาชีพเพื่อให้ผู้ว่างงานกลับเข้าสู่สถานประกอบการเป็นส่วนใหญ่

4. กรมการจัดหางานต้องมีการปรับปรุงจัดระบบการจัดหางานให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ว่างงาน และควรมีระบบการสร้างแรงงานจูงใจการเคลื่อนย้ายแรงงานให้กระจายไปสู่ภูมิภาคต่าง ๆ ตามความต้องการของตลาดแรงงาน

5. กระทรวงแรงงานควรพัฒนาศูนย์กลางข้อมูลข่าวสารตลาดแรงงาน (Labour Marketing Information) โดยจัดทำข้อมูลตลาดแรงงานที่เป็นระบบและต่อเนื่องในรูปแบบของจุดสารตลาดแรงงานและรวบรวมข้อมูลการฝึกอาชีพของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน ให้ประชาชนทราบ

นอกจากนั้น ควรเสริมสร้างอำนาจการเจรจาต่อรองให้กลุ่มแรงงานมีบทบาทในการลดอัตราการถูกเลิกจ้างของลูกจ้าง

ในส่วนของแรงงาน แรงงานควรให้ความสำคัญกับการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ และรู้จักนำวิทยาการใหม่ ๆ เข้ามาเสริมสร้างให้ตนเองมีความสามารถในการทำงานที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น การพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานของตนให้มีคุณภาพ การรู้จักเรียนรู้เทคโนโลยี ที่มีความจำเป็นในการทำงาน การติดตามข่าวสารด้านแรงงานเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ด้านแรงงาน ความต้องการของตลาดแรงงาน และมีความพร้อมในการปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. การขยายขอบเขตของกลุ่มตัวอย่าง
2. การศึกษาความต้องการบริการของรัฐในการส่งเสริมการมีงานทำสำหรับกลุ่มผู้ว่างงาน